

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR

Poročilo o delu in razvoju službe posredovanja dela v okraju za leto 1958

(Nadaljevanje)

Vedno pogosteje pa se obravnavajo za nasvete in posredovanja v tem smislu, predvsem za zelo kritične primere tudi iz drugih občinskih posredovalnic, kar je rezultat zadnjih konferenc in seminarjev, ki jih organizira okrajni biro, na katerih se vedno govori in razpravlja tudi o načinu in metodi dela pri zaposlovanju invalidnih in za delo manj zmožnih oseb. S takimi seminarji in osebnimi instruktažami je okrajni biro vodil svojo politiko in pomagal občinskim posredovalnicam tudi v pogledu zaposlovanja invalidov in bolnih oseb. Pri občinskih posredovalnicah Kočevje, Domžale in Trbovlje pa postaja problem zaposlovanja invalidov vedno bolj pereč, ker se število teh oseb večja in zahteva poseben referat za to delo, kar pa kljub dobri volji upravnih odborov in šefov imenovanih posredovalnic doslej ni bilo mogoče uresničiti.

Posredovalna vloga biroja pa je mnogo lažja in učinkovitejša, ko nastopimo s tako obdelanim primerom. Da bi zaposlili invalidno osebo res na pravo delovno mesto, upoštevajoč vse njene preostale fizične in psihične sposobnosti, smo vpeljali tak sistem dela, da referent, ki obravnava invalidno osebo, poleg ostalega dobro pozna tudi vse zahteve delovnega mesta. To se je praktično izvajalo takole: vse gospodarske organizacije obvezno javljajo posredovalnici prosta delovna mesta, kjer pa ni razvidno, kakšno je to delo in pod kakšnimi pogoji se opravlja. Prav zaradi tega si referent ogleda delovno mesto, se pogovori z obratovodjem in komisijo za sprejemanje delavcev in uslužbencev, v kateri so tudi zastopniki sindikalnih in drugih družbenih organizacij. S tem se doseže povsem drugačen in boljši uspeh kot s prejšnjim načinom, ko se je oseba pošiljala od podjetja do podjetja. Seveda so se tudi pri tem načinu zaposlovanja invalidov pojavljali problemi, predvsem nerazumevanje gospodarskih organizacij, ki gledajo samo s komercialnega vidika in se branijo invalidov z izgovorom, češ da niso socialna ustanova. Razumljivo pa je, da se takšne ovire ne pojavljajo tam, kjer je primer vsestransko proučen in je invalidna oseba zasedla njej odgovarjajoče delovno mesto ter s tem tudi v delovnem procesu postala enakovredna svojemu sodelavcu.

Na območju mestne posredovalnice se obiski in pregledi prostih delovnih mest že dalj časa izvajajo. Z novim invalidskim zakonom, ki te pregledne izrecno predpisuje, pa bo ta dejavnost še mnogo bolj uspešna. Obiskanih je bilo mnogo podjetij, predvsem takih, kjer že sam način

proizvodnje (vsaj v nekaterih oddelkih) poteka tako, da je možno misliti na zaposlitev invalidne oziroma bolne osebe. Če pogledamo to delo po drugih občinskih posredovalnicah vidimo, da nastopajo pri njih poleg splošnih še drugi specifični problemi. Kot poseben problem je vprašanje odgovarjajočih delovnih mest, ker so to večidel kraji brez industrije ali pa le z enovrstno industrijsko dejavnostjo. Mnogi bi se lahko zaposlili v Ljubljani, vendar nastopi vprašanje stanovanja in prevoza. Da pa bi tudi te probleme približali rešitvi, je okrajni biro predlagal občinskimi ljudskimi odbori, naj v sodelovanju s svojimi posredovalnicami in to v Kočevju, v Trbovljah ter v Hrastniku — ustanove zavode za zaposlovanje invalidnih in bolnih oseb, kjer naj bi se razvila določena dejavnost za zaposlitev takih oseb.

Ko govorimo o odnosu službe posredovanja dela v okraju do gospodarskih organizacij v pogledu zaposlovanja invalidov, moramo poudariti tudi to, da v več podjetjih še ne obstajajo komisije za sprejemanje in odpuščanje delavcev, so pa tudi podjetja, kjer te komisije formalno obstajajo, vendar ne odigravajo tiste vloge, ki jim jo naša zakonodaja narekuje. V mnogih primerih so se te komisije formirale šele na opozorilo uslužbencev biroja za posredovanje dela ob priliki njihovih obiskov, ki jih ti vršijo, ko gre za zaposlitev invalidne oziroma za delo manj zmožne osebe. V splošnem lahko ugotovimo tudi to, da se naša podjetja vse premalo brigajo za socialno stanje svojih delavcev in nimajo pregleda nad njihovim socialnim sestavom. Premalo se zanimajo za življenjske pogoje delavcev doma, razen v primerih, ko je problem že tako kričeč, da vzbuja pozornost ali ogroža sodelavce, pa še tedaj ga končno rešujejo največkrat z odpovedjo. Veliko je na videz majhnih problemov, ki končno izbruhnejo v najrazličnejših oblikah, kot n. pr. nezgode pri delu, razna obolenja, nepravilni medsebojni odnosi pri delu itd., kar povzroča težkoče podjetju, znižuje delovno storilnost in ustvarja težke individualne socialne probleme, ki jih mora družba zdraviti in potem ponovno vključevati v delo.

V ilustracijo naj navedemo, kako velikega pomena so razne ankete o socialnih razmerah delavcev in uslužbencev. Takšno anketo je izvedla Kartonažna tovarna v Ljubljani na pobudo vodstva podjetja. Omenjamo samo nekaj najbistvenjših vprašanj, ki jih zajema anketa. Če pogledamo način prihajanja na delo, vidimo, da jih 49%

prihaja peš, 33,9% s kolesi, 16% pa se jih vozi z avtobusom in vlakom. Posebno kritično je stanje pozimi, saj jih mora pešačiti 62%, med temi največ takih, ki porabijo tri četrt ure ali več, da pridejo do delovnega mesta. Zanimiva je ugotovitev, da je najpogostejša plača 8000 din in da večina živi v večji družinski skupnosti, s katerimi deli izdatke (z zakoncem ali starši). Pripomniti pa je treba tudi to, da je to mlada ženska delovna sila, tako po starosti kot po trajanju zaposlitve v tovarni. Po kvalifikaciji je 67% priučnih in 21% nekvalificiranih delavk. V stanovanjskem pogledu prevladuje enosobna stanovanja, in to 39%, na drugem mestu pa so podnajemniki s 30%. Vsekakor pa so stanovanjske razmere zelo kritične, saj ima 30% delavcev premajhno stanovanje in je 24% takih, ki spijo v sobi s tremi osebami, 17% s štirimi osebami in 8% s petimi osebami. Poleg teh pa je 16% takih, ki delijo postelje z drugo osebo. Glede prehrane je posebno kritično stanje samskih žensk, ki se jih 13% hrani samo z dvema, 22% pa samo z enim obrokom na dan. Da imajo premalo hrane, pa je izjavilo 18% samskih žensk. Pomembna je tudi ugotovitev, da jih od vseh zaposlenih opravlja 87% še razna dela doma. Da jih to delo doma utruja, je izjavilo 70% delavk. Kot vidimo, anketa statistično raziskuje življenjske razmere delavcev in uslužbencev te tovarne in se oslanja na njihove prostovoljne izjave ter odpira pogled v njihove težave ter s tem daje v roke delavskemu svetu tehtne argumente, kako se boriti za izboljšanje stanja. Anketa je pokazala, da so nekatere skupine delavk življenjsko ogrožene, tako zaradi pomanjkljive prehrane, nezdržnih stanovanjskih razmer, velikega napora, ki ga zahteva prihajanje na delo in podobno. To gradivo bo služilo podjetju pri izvažanju ukrepov, ki jih bodo podvzeli sami ali pa skupno z organi, ki o tem soodločajo, toda brez dokumentacije bi bilo to nemogoče.

Kot drugi primer navajamo Tobačno tovarno, kjer je bila izdelana študija oziroma anketa o prehrani delavcev, ki je pokazala, da prehrana le-teh ne zadošča fiziološkim potrebam. Količinsko sicer ustreza, v njenem setavu pa znatno primanjkuje živil, ki imajo visoko biološko vrednost in ki so potrebna delavcem, ki opravljajo fizično delo. Tudi Tobačna tovarna je podjetje, ki zaposluje 72% ženske delovne sile. Delavke so bile anketirane po štirih skupinah, in sicer: ena tretjina takih, ki so poročene in imajo lastno gospodinjstvo ter je kalorična vrednost njihove hrane najslabša, saj je

za 23% pod priporočeno vrednostjo. Skoraj polovica je poročenih in samskih, ki se hranijo v različnih menzah in je tudi pri njih vrednost prehrane 5% pod priporočilom. Dobra desetina je samskih, ki si same kuhajo in edino pri teh presega vrednost prehrane kalorično priporočilo za 1%. Prav toliko je tudi poročenih in samskih, ki se hranijo pri sorodnikih in je njihova prehrana za 1,5% pod priporočilom. Zanimiva pa je primerjava teh skupin. Najslabša je skupina poročenih z lastnim gospodinjstvom; to so delavke, ki so matere in gospodinje in ki poleg redne zaposlitve v tovarni opravljajo doma vsa gospodinjska dela, lastni prehrani pa posvečajo manj pozornosti, ker dajejo večji poudarek na prehrano ostalih članov družine. Skupina samskih delavk, ki si kuhajo same, je sicer najboljše, vendar glede na način življenja je njihova prehrana neredna in premalo pestra. Ugotovljeno je bilo, da tako stanje prehrane povzročajo nizka zdravstvena prosvetljenost delavskih družin, velika preobremenjenost zaposlenih žensk, neurejena družbena prehrana in nizki dohodki delavcev.

Ta navedba naj služi samo kot primer, kako pomembno je proučevanje prehrane delavcev za njihovo zdravje, medsebojne odnose, dobro počutje na delovnem mestu, strokovno usposabljanje in še mnogo drugih vprašanj, kar vse spada v področje socialne službe v podjetju, kateri bodo morali organi delavskega samoupravljanja in družbene organizacije v podjetju posvetiti mnogo več pozornosti ter začeti reševati vprašanja, ki zadevajo skrb za človeka, ki jo narekuje socialistična družbena ureditev.

Ko dajemo poročilo o zaposlovanju invalidov in za delo manj zmožnih oseb, ne smemo prezreti tudi tako imenovanih moralno in socialno ogroženih, ki se vsakodnevno prijavljajo na vseh posredovalnicah za delo in se zaenkrat kot poseben problem pri zaposlovanju pojavljajo pri mestni posredovalnici v Ljubljani. To so osebe, ki prihajajo iz zapora ali vzgojno-poboljševalnih zavodov in se potem sami ali potom socialnih organov občin v mestu prijavljajo posredovalnici. Prav pri teh osebah nastopajo največje težave pri posredovanju nove zaposlitve. To so ljudje z različnimi nastrojenji in polni raznih kompleksov ter nepripravljeni za sodelovanje pri reševanju lastnega problema. Poleg navedenega pa se pojavi še velik odpor gospodarskih organizacij do sprejema takih oseb na delo, kar bi bilo včasih tudi opravičljivo, če gledamo individualno, vendar iz družbenega in moralno-vzgojnega vidika pa je to popolnoma zgrešeno. S takimi osebami je potrebno mnogo individualnega dela in to z večkratnimi razgovori moralnega in vzgojnega značaja, na drugi strani pa pripraviti vodstva gospodarskih organizacij, da z razumevanjem sprejemajo take osebe na delo. Nič manjši ni problem z osebami, ki prihajajo iz bolnice za duševne bolezni kot rekonvalescenti po pre-

stanih duševnih obolenjih in alkoholizmu. Pri mnogih od teh, ki jih navajamo v tem delu poročila, pa nastopa še tuberkuloza. Vsem takim se na posredovalnicah posveča še mnogo premalo pozornosti, saj se jih obravnava kot ostale, bodisi zaradi pomanjkanja časa ali pa zaradi nenamerne nerazumevanja referenta za zaposlovanje.

Kot je bilo poudarjeno v začetku tega poročila, socialni delavec

okajnega biroja obravnava tudi posamezne bolj kritične primere moralno ogroženih in rekonvalescent omenjenih boleznih, v kolikor so seveda sploh rešljivi, oziroma v kolikor ne nastopa vprašanje stanovanja. Kdo usmerja te osebe na posredovalnico, koliko jih je bilo v zadnjem obdobju obravnavanih kot najbolj kritičnih in kateri problemi najpogosteje nastopajo, pa vidimo iz naslednje tabele:

Poslani od	Vseh	ž	Nastopajoči problemi							Ostali soc. probl.	
			Invalidi	Bolni	Moralno ogrož.	Ostale bol.	pros.	vzg. probl.			
Mestne posred. Soc. org. občin	32	10	9	6	—	2	6	—	1	6	2
v mestu	19	4	2	3	—	4	2	5	—	2	3
Raznih ustanov in org.	20	3	3	5	3	—	2	2	1	2	1
Prišli sami	18	4	1	4	2	2	—	2	—	3	4
Skupaj	89	21	15	18	5	8	10	9	2	14	10

Od navedenih je bilo napotnih na zdravniške preglede 42 oseb, psiholog, tuk. poklicne svetovalnice je podal psihološki izvid oziroma napravil psihotehnični pregled za 12 oseb. mnenje psihiatra pa je bilo podano za 9 oseb. Pri tem naj omenimo še to, da je na oddelku za zaposlovanje moške in ženske delovne sile mestne posredovalnice bilo zaposlenih 109 moških in 68 žensk, ki so prišli iz kazensko-poboljševalnih domov. Cenrav obstojajo pri občinskih ljudskih odborih posebne komisije, katerih dolžnost je, da poskrbe za take ljudi vsaj v prvih dneh po prestani kazni, se mnogokrat pojavljajo primeri, da se take osebe prijavljajo za delo, nimajo pa stanovanja, niti niso preskrbljene s prehrano, kar je osnovni pogoj za normalno vključitev v delo.

Vse to kar navajamo v tem delu poročila, pa so šele prvi začetki pristopa k sistematičnemu reševanju zaposlitve omenjenih problematičnih oseb, kar pa še ne pomeni, da je to delo dovolj uspešno in izpopolnjeno. Na vsak način bi se moralo vsako tako osebo še nadalje spremljati in ji slediti, kako uspeva in se razvija v novem okolju oziroma na delovnem mestu, kamor je bila poslana. Ker zaenkrat to ni mogoče, so pogosti primeri, da prav ti ljudje zapuščajo delovna mesta in postajajo zopet asocialni. Velikokrat bi to lahko preprečilo tudi podjetje samo, če bi znalo s pravilnimi vzgojnimi metodami vplivati na tako osebo, kar je predvsem dolžnost sindikata in ostalih družbenih organizacij v podjetju.

Kot zaključek tega poročila pa predlagamo naslednje:

1. Nujno je, da pristopijo gospodarske organizacije — zlasti večje — k organizaciji sistematične socialne službe v podjetju s tem, da postavijo za to odgovornega in strokovno usposobljenega človeka — socialnega delavca, ki naj bi proučeval posamezna vprašanja, jih posredovalnikom delavskega samoupravljanja, družbenim organizacijam in vodstvu gospodarske organizacije ter na to skrbel za izvajanje njihovih ukrepov. Gospodarske organizacije naj bi v svojih perspektivnih planih nakazale smer razvoja socialne službe in tudi določile prioriteten red reševanja perečih vprašanj.

2. Na občinski posredovalnici za delo Trbovlje, Kočevje in Domžale, kjer se število nezaposlenih invali-

dov in za delo manj zmožnih oseb večja ter postaja problem zaposlovanja invalidov vedno bolj pereč, naj se čimprej odpre novo delovno mesto referenta za zaposlovanje invalidov. Ta zahteva je še prav posebno utemeljena v novih naloga, ki jih predpisuje novi Zakon o invalidskem zavarovanju v zvezi z zaposlovanjem invalidov.

3. Predlagamo, da se ustanovi zavod odprtega ali polodprtega tipa za vse rekonvalescente raznih duševnih boleznih s posebnim oddelkom za alkoholike. Razlog temu je porast teh bolnikov in vsakodnevni problemi, ki jih ti povzročajo, ko prihajajo iz bolnice za duševne bolezni in iščejo zaposlitev ter so v mnogih primerih iz tega vidika nerešljivi. Smatramo, da bi se lahko vsi ti ljudje potom takega zavoda ob določenih pogojih ponovno vključili v delo in tako postali zopet enakovredni člani družbe.

DELOVANJE ZAVODA ZA ZAPOSLOVANJE INVALIDOV IN ZA DELO MANJ ZMOŽNIH OSEB V LJUBLJANI

Zavod za zaposlovanje invalidov in bolnih oseb je bil ustanovljen 13. aprila 1956 na pobudo okrajne posredovalnice za delo v Ljubljani in je z njo ves čas svojega obstoja v najtesnejšem sodelovanju. Najpomembnejši je ta zavod za invalide, bolne in socialno ogrožene osebe, ki prej preko posredovalnice za delo ali po drugi poti niso mogle najti primerne dela. Sedaj so ti ljudje postali zopet neodvisni in enakovredni člani družbe. S tem ko delajo doma, jim je omogočeno, da kljub svoji invalidnosti oziroma boleznih primerno zaslužijo, ker si lahko delovni čas razdelijo po svoji zmogljivosti.

Koristi od tega načina zaposlovanja pa ima tudi Posredovalnica za delo, saj pošilja v začasno zaposlitev v ta Zavod vse tiste, ki iz kakršnihkoli razlogov, zlasti pa zaradi invalidnosti ali boleznih ne morejo najti primerne zaposlitve. Predvsem pa je ta zavod pomemben v naslednjem:

a) zmanjša se čakalna doba invalida od nastopa nezaposlenosti do ponovne zaposlitve, s tem da ga v času, ko traja posredovanje, začasno zaposlimo v tem zavodu;

b) vse drugačno je psihično počutje takih oseb ter zmanjša se občutek manjvrednosti, ki sicer na-

stopi pri vsaki nezaposleni osebi, predvsem pa še pri invalidnih oziroma bolnih;

c) onemogočeno je moralno in duševno propadanje takih oseb ter odpravljena je ekonomska odvisnost, ker niso vezani na podporo.

Poleg tega je zavod velikega pomena tudi za Zavod za socialno zavarovanje, ki je moral prej za to nezaposleno delovno silo nositi stroške zdravstvenega varstva in materialne oskrbe.

Veliko razbremenitev pa predstavlja zavod za zaposlovanje invalidnih in bolnih oseb za organe socialnega varstva občin v mestu, kateri so morali dajati precejšnje zneske za razne socialne podpore. Ugotovljeno je, da zaposluje ta zavod 65% take delovne sile, ki izvira iz kroga socialno šibkih ljudi. Ko govorimo o koristnosti tega zavoda, ne smemo pozabiti tudi koristi, ki jih ima družba. V zavodu se proizvaja raznovrstna tekstilna konfekcija za široko potrošnjo, največ pa za drobne konfekcije, katero je do ustanovitve tega zavoda v pretežni meri izdeloval privatni sektor. K temu pa je treba pripomniti, da razen prometnega davka na izdelek, plačuje zavod vse ostale dajatve kot je to predpisano za gospodarske organizacije. Prav tako je s proizvodnjo galanterije in vrboletarstvom.

V zavodu zaposlene osebe se glede na vrsto problema delijo v naslednje skupine:

Prvo skupino sestavljajo invalidi, in sicer delovni, bolezenski ter vojni. Večinoma so to ženske, ki jim je zaradi kronične boleznih težko najti primerno zaposlitev, poleg tega pa imajo od zdravnika predpisano lažjo zaposlitev ali pa skrajšan delovni čas.

Drugo skupino sestavljajo tako imenovane bolne osebe, to so vsi tisti, ki jim lokalni zdravniki iz najrazličnejših razlogov svetujejo lažjo zaposlitev, nimajo pa še po-

goja za pridobitev statusa invalidnosti. Sem spadajo tudi rekonvalescenti TBC in raznih duševnih boleznih, ki so za posredovalnico najproblematičnejši. Posebej naj omenimo tu rekonvalescente po duševnih in živčnih boleznih, za katero je zelo težko, v mnogih primerih lahko rečemo, da jim je nemogoče najti primerno delovno mesto. Prav za te ima zavod veliko razumevanje in potrpežljivost, kajti kljub raznim izpadom teh oseb in večkrat tudi nerednim prihodom na delo, so te osebe le v delovnem razmerju, ki istočasno predstavlja za njihovo bolezen posebno delovno terapijo, ki jo zdravniki — psihiatri mentalno-higienske postaje v bolnici za duševne bolezni posebno priporočajo.

Tretja skupina zajema starejše žene, razvezane in vdove. Tudi pri teh se pojavljajo najrazličnejši problemi, ko gre za posredovanje za poslitve. Večina od teh so starejše žene in se jih prav zaradi tega podjetja tudi branijo. Nekatere nimajo kvalifikacije, niti delovne dobe ter jim je s tem onemogočeno prejetje kakršnekoli pokojnine ali invalidnine in so tako v skrajni sili vezane na pomoč socialnih organov mestnih občin.

Četrto skupino pa sestavljajo žene z več otroki, predvsem tiste, ki se zaradi večjega števila otrok ne morejo zaposliti, dohodki njihovih mož pa so tako nizki, da družina težko preživlja. Pripomnimo, da zahteva vodstvo zavoda za vse osebe tretje in četrte skupine od socialnih organov občin v mestu, zanje mnenje, iz katerega razvidno, kakšen problem nastopa v družini in kjer je podan kriterij ter presoja problema s strani tega organa. Sestav in pritek ter število in stanje v zavodu zaposlenih oseb pa prikazuje naslednja statistična tabela po stanju na dan 31. decembra 1958:

Kategorija	Stanje na dan 31. XII. 1958		Poslanih od Posredovalnice		Poslanih od občin		V letu 1958 preko Zavoda
	Sk.	Od tega žensk	Sk.	Od tega žensk	Sk.	Od tega žensk	
Invalidi dela	81	64	58	41	23	23	138
Vojni invalidi	14	6	—	—	14	6	26
TBC	21	16	11	8	10	8	38
Ostale bolezni	102	93	35	29	67	64	225
Vdove, razvez. in starejše žene	229	229	64	64	165	165	348
Zene z več otroki	163	163	26	26	137	137	234
Vseh skupaj	610	571	194	168	416	403	1010

V zavodu je zaposlenih 610 oseb, kar je za 14% več kot v letu 1957. Od vseh zaposlenih je 93% ženske delovne sile, izstopa pa kategorija vdov, razvezanih in starejših žena, katerih je 40% in so v večini zaposlene kot socialno problematične ter dobivajo delo na dom. Zavod zaposluje 95 invalidov, to je 16% od celotnega števila zaposlenih, kar je razmeroma malo, če upoštevamo namen tega zavoda. Stanje invalidov in za delo manj zmožnih oseb, ki so bili tekom leta poslani od mestne posredovalnice za delo v Ljubljani — pa je naslednje:

januarja	68	julija	65
februarja	72	avgusta	62
marca	71	septembra	57
aprila	70	oktobra	56
maja	72	novembra	58
junija	64	decembra	58

Glede na delovni odnos pa je od 610 zaposlenih 20% v stalnem delovnem razmerju, 16% v začasnem delovnem razmerju, delo na dom pa dobiva 64% vseh, ki so zaposleni pri zavodu. Po kvalifikacijskem se-

stavu pa je 16% kvalificiranih, 23% polkvalificiranih in 61% ne kvalificiranih. Od posredovalnice je bilo poslanih na delo v ta zavod 32% invalidnih, bolnih in socialno ogroženih oseb, preko priporočil socialnih organov občin v mestu 68%. Od vseh zaposlenih dela v zavodu 296 takih oseb, ki so ali pa bi bile upravičene do prejetja socialne pomoči, če jim ne bi bilo omogočena zaposlitev v zavodu. Navedenega vidimo, kako veliko korist predstavlja zavod za občine in mestu, vsled česar je pričakovano, da bodo ti organi tudi s finančno strani podprli zavod v njegovem nadaljnjem razvoju.

Stanje zaposlenih (razen 13 rečnih uslužbencev) po posameznih mesecih pa se je v letu 1958 gibalo takole:

januarja	615	julija	590
februarja	610	avgusta	590
marca	665	septembra	590
aprila	641	oktobra	590
maja	622	novembra	590
junija	625	decembra	590

Kot smo že ugotovili, je stanje zaposlenih v letu 1958 naraslo, vidimo pa, da je največji porast v zimskih mesecih, ki so za zavod sezonskega pomena, dočim število zaposlenih v poletnih mesecih pada, čemur je vzrok v tem, da se starejšim žene ta čas zaposlijo sezonsko in to predvsem z nabiranjem raznih sadežev in zelišč.

Kot smo že uvodoma povedali, obstajajo v zavodu naslednje dejavnosti: papirna galanterija, tekstilna konfekcija, usnjena galanterija, torbarstvo in vrbopletarstvo. Največ je zaposleni pri izdelavi papirnatih vrečic, kar je tudi najbolj enostavno delo, vendar od te panoge zavod nima nobenih finančnih koristi, obstoj te dejavnosti pa je zato kljub temu velikega pomena, ker so pri tem delu zaposlene vse tiste osebe, ki za drugo delo niso sposobne. Na iznovo odprto delovno mesto je izsekavanje in rezanje papirne galanterije, kar je za zavod velike važnosti, saj je bil pred tem odvisen od drugega podjetja, narezanega materiala pa ni bilo nikdar dovolj, vsled česar so potem nastale motnje pri sami delitvi tega materiala. Za to delovno mesto je bilo v letu 1958 vloženi 1.184.000 din in je pri tej dejavnosti stalno zaposlenih 62 delavcev.

Zavod je v navedenem letu organiziral pet tečajev in to za tekstilno konfekcijo in vrbopletarstvo. Tečaji so bili v Ljubljani, na Vrhniki, v Borovnici in v Ponikvah ter so trajali od 14 dni do 1 leta. Tečajev se je udeležilo 74 oseb in ga tudi v uspehom končalo ter se potem začasno zaposlilo v zavodu. Za izvedbo teh tečajev je bilo vloženi 185.000 din. K temu naj pripomnimo, da je v Ponikvah na Dolenjskem v Domu počitka bila v letu 1958 odprta tudi posebna delavnica tekstilne konfekcije za paraplegike. To je bilo organizirano skupno z republiškim Sekretariatom za delo, ki je dal finančna sredstva za adaptacijo teh prostorov — in Zavodom za rehabilitacijo invalidov LRS v Ljubljani. V tej delavnici dela enajst invalidov paraplegikov, od tega pet žensk in šest moških. Zavod za zaposlovanje invalidnih oseb skrbi za material in asortiment ter jih plačuje za izvršeno delo. To delo opravljajo samo ženske, ki se delu pridružijo za šiviljsko stroko in bodo po določenem roku odšle domov. V kolikor pa potem ne bi dobile primerne zaposlitve, jim bo zavod še naprej nudil zaposlitev, in sicer tako, da bodo dobivale delo na dom.

Poslovanje zavoda v finančnem pogledu pa je naslednje:

Vrednost osnovnih sredstev na dan 31. decembra 1958 je znašala 12.686.453 din, vrednost obratnih pa 22.300.000 din, kar je za 18 milijonov 300.000 din več kot na dan ustanovitve zavoda. V letu 1958 je imel zavod naslednji finančni promet:

Navedeni podatki nam kažejo, da je zavod tudi v finančnem pogledu v tem letu zabeležil velik uspeh.

Kot že omenjeno so vsi zaposleni v zavodu razdeljeni v štiri skupine, katerih povprečne plače znašajo:

v prvi skupini	6200 din
v drugi skupini	7600 din
v tretji skupini	5900 din
v četrti skupini	8000 din

Če pogledamo sedaj osnovne probleme, s katerimi se bori zavod, moramo omeniti predvsem vprašanje prostorov. Poseben problem so delavnice, šivalnice in skladišče. Sedanji prostori so samo zasilni in v nobenem pogledu ne odgovarjajo. Pri osnovanju zavoda se ni vedelo, da se bo dejavnost tako hitro in na široko razvila. Pri dosedanjih prostorih je maksimum 400 ljudi zaposlenih z delom na domu, dočim je v delavnicah, skladišču in upravi zaposlenih 80 ljudi. Po sili pa je moral zavod število zaposlenih na domu prekoračiti, tako da znaša sedanje stanje vseh zaposlenih 610 ljudi. Posebne težave ima zavod s skladiščem. Kapaciteta tega znaša 4 milijarde dinarjev mesečno, dočim je promet závoda narasel sedaj že na 12 milijonov dinarjev mesečno. Zavod ima že denar za gradnjo novih delavnic in skladišča, ima kupljeno tudi zemljišče, tako da je upati, da bodo v letu 1959 zgrajeni prepotrebni novi prostori. Dalje si mora zavod urediti lastno ambulanco s honorarno nastavljenim zdrav-

nikom. Razlogi za to so naslednji:

Pretežna večina v zavodu zaposlenih ljudi je invalidna in bolna delovna sila ter stara preko 50 let. Zato je nujno, da so ti ljudje zdravstveno zaščiteni in da se istočasno vodi o njih zdravstvena kontrola ter tako ugotovi, kako vpliva delo na zdravstveno stanje posameznika in da se s tem v zvezi, če je potrebno, tudi podvzamejo potrebni ukrepi.

Poleg tega so pokazale izkušnje tudi to, da posamezni zdravniki zdravstvenih domov svoje paciente — predvsem pa kronične bolnike in starejše osebe — tako poznajo, da jim prepogosto dovoljujejo bolniški stalež, čeprav bi se to dalo v mnogih primerih rešiti na ta način, da se taki osebi predpiše potrebna zdravila, delo na domu pa lahko nemoteno teče naprej. Razumljivo, da do tega prihaja zato, ker lečeči zdravnik ne pozna značaja dela v tem zavodu. Z ureditvijo lastne ambulante bi ti problemi odpadli, pa tudi sicer bi bili ti ljudje bodisi kurativno, predvsem pa preventivno resnično zaščiteni.

Kot poseben problem tega zavoda pa se pojavlja vprašanje socialnega zavarovanja oseb, ki so zaposlene v zavodu oziroma delajo na svojih domovih in zaradi bolezni ali invalidnosti ne dosežejo predpisane mesečne finančne norme in se jim zaradi tega ne more priznati polna zoposlitev (208 ur mesečno). V tej zadevi je zavod napravil pisмено obrazložitev na Sekretariat za delo LRS, naj bi se vprašanje

socialnega zavarovanja za te osebe uredilo tako, da se jim prizna najmanj polovičen delovni čas oziroma, da se jim dejansko opravljeno delo, to je med 104 in 208 delovnih ur mesečno, šteje v delovno dobo. Okrajna Posredovalnica v Ljubljani si prizadeva že dve leti, da bi se rešil ta problem, upamo pa, da bo to sedaj urejeno s posebnim zakonskim določilom.

Končno naj omenimo še to, da pozitivni rezultati tega zavoda narokujejo okrajnemu biroju za posredovanje dela v Ljubljani potrebo po ustanavljanju takih zavodov, tudi v drugih občinah, predvsem pa tam, kjer izstopa vprašanje zaposlovanja invalidov in za delo manj zmognih oseb kot poseben problem. V Kamniku tak zavod že obstaja, vendar pa je še v začetni fazi. Posebno pozornost bo ta zavod posvetil kooperaciji s tovarno »Stol«, »Keramiko« in Zavodom za rehabilitacijo invalidne mladine v Kamniku. Poleg tega bodo ustanovili tudi razne servisne delavnice. V Domalah se ustanavlja posebna podružnica ljubljanskega zavoda, kjer naj bi se razvila dejavnost izdelovanja galanterije, torbarstva in tapetništva. Razgovori za ustanovitev takih zavodov pa so se že vršili tudi s predstavniki občinskih ljudskih odborov Trbovlje, Hrastnik in Kočevje, upravni odbori omenjenih posredovalnic pa resno razpravljajo o organizaciji in dejavnosti teh zavodov, ki naj bi v letu 1959 pričeli poslovati.

OBČINSKI LJUDSKI ODBORI

OBČINA BOROVNICA

171.

Na podlagi 2. odstavka 15. člena zakona o občinskih ljudskih odborih (Ur. list LRS št. 19-88/52) in 1., 2. in 3. člena temeljnega zakona o občinskih dokladi in o posebnem krajevnem prispevku (Uradni list FLRJ št. 19/55, 19/57 in 52/58), je občinski ljudski odbor Borovnica na seji občinskega zbora in na seji zbora proizvajalcev dne 10. aprila 1959 sprejel

ODLOK

o uvedbi občinske doklade na dohodke od samostojnih poklicev in premoženj za leto 1959 na območju občine Borovnica

1. člen

Na območju občine Borovnica se pobira za leto 1959 občinska doklada od zavezancev dohodnine od samostojnih poklicev in premoženj.

2. člen

Zavezancem dohodnine od samostojnih poklicev in premoženj, izvzemši zavezancem proračunskega

prispevka, davka na avtorske honorarje in dohodnine od dohodka zgradb, se odmeri občinska doklada od davčne osnove, ki je podlaga za odmero dohodnine od samostojnih poklicev in premoženj, po sledečih stopnjah:

1. Brivcem, frizerjem, čevljarjem, dimnikarjem, fotografom, daljalcem prenočišč, krojačem, šiviljam, veziljam, žagarjem drv, mehanikom, popravljalcem dvokoles ter podkovskim kovačem, vsem pod pogojem, da se bavijo z uslužnostnimi opravili, in sicer:

če znaša letna davčna osnova do 160.000 dinarjev, se odmeri in plača občinska doklada po stopnji, ki znaša 0 %;

nad 160.000 do 170.000 din 1 %;
nad 170.000 do 180.000 din 2 %;
nad 180.000 din 3 %.

2. Lastnikom kemijskih in galanterijskih obratov ter lastnikom obratov kovinske, elektrotehnične, lesne, tesarske, tekstilne in čevljarjske stroke, ki imajo serijsko proizvodnjo, in sicer:

če znaša letna davčna osnova do 200.000 dinarjev, se odmeri in plača občinska doklada po stopnji, ki znaša 16 %;

nad 200.000 do 250.000 din 17 %;
nad 250.000 do 300.000 din 18 %;
nad 300.000 do 400.000 din 20 %;
nad 400.000 do 500.000 din 22 %;
nad 500.000 do 600.000 din 25 %;
nad 600.000 din 28 %.

3. Lastnikom zidarskih, pleskarskih, instalaterskih, pečarskih in podobnih obratov:

— za dela na novogradnjah po stopnjah, ki so določene po 2. točki tega člena;

— za vsa ostala dela po stopnjah, ki so določene po 1. točki tega člena.

4. Vsem ostalim zavezancem od dohodnine samostojnih poklicev in zavezancem od premoženj, in sicer če znaša letna davčna osnova do 200.000 dinarjev, se odmeri in plača občinska doklada po stopnji, ki znaša 16 %;

nad 200.000 do 250.000 din 17 %;
nad 250.000 do 300.000 din 18 %;
nad 300.000 do 400.000 din 19 %;
nad 400.000 do 500.000 din 20 %;
nad 500.000 do 600.000 din 21 %;
nad 600.000 do 700.000 din 22 %;
nad 700.000 din 24 %.

Skupna obremenitev z dohodnino, davkom na tujo delovno silo in občinsko doklado ne sme presežati 80 % čistega letnega dohodka zavezancev.

Ta omejitev ne velja, ko zavezancu ostane po odbitku najnižjih davščin, navedenih v prejšnjem odstavku, več kot 80.000 dinarjev čistega dohodka na mesec.

3. člen

Občinska doklada se odmerja in plačuje v gotovini istočasno in na isti način, kakor odgovarjajoča dohodnina.

4. člen

Določbe uredbe o dohodnini (Ur. list FLRJ št. 18/56) z vsemi poznejšimi spremembami in dopolnitvami, odloka o stopnjah dohodnine za leto 1959 (Ur. list FLRJ št. 5/59) in uredbe o prisilni izterjavi dohodkov in drugih proračunskih dohodkov (Ur.

Mesec	Promet	Plače	Prisp. soc. zav	Stan. sklad
Januar	15.271.895 din	2.669.265 din	197.803 din	56.515 din
Februar	10.929.271 "	3.092.795 "	220.658 "	63.045 "
Marč	11.637.355 "	3.715.001 "	232.061 "	66.303 "
April	12.728.629 "	3.120.535 "	271.338 "	79.142 "
Maj	17.407.191 "	3.545.959 "	308.768 "	88.968 "
Junij	11.349.938 "	3.480.440 "	326.037 "	95.092 "
Julij	8.126.324 "	2.527.339 "	337.541 "	98.401 "
Avgust	11.651.165 "	2.767.095 "	319.652 "	93.163 "
September	11.745.882 "	2.503.455 "	331.105 "	96.584 "
Oktober	12.774.204 "	3.008.960 "	330.717 "	96.459 "
November	11.445.583 "	3.196.032 "	393.608 "	114.798 "
December	15.192.796 "	3.592.701 "	421.183 "	122.949 "
Skupaj	150.260.233 din	37.119.597 din	3.690.381 din	1.071.359 din

list FLRJ št. 33/53) se uporabljajo tudi za odmero in pobiranje občinske doklade.

5. člen

Davčne olajšave, ki so določene za dohodnino, veljajo tudi za občinsko doklado.

6. člen

Ta odlok velja od dneva objave v »Glasniku«, uradnem vestniku okraja Ljubljana, uporablja pa se od 1. januarja 1959.

Predsednik občinskega ljudskega odbora: **Janez Čerin l. r.**

OBČINA LJUBLJANA-MOSTE

172.

Na podlagi 7. člena zakona o davku od osebnega dohodka (Uradni list FLRJ št. 52/58), 2. točke 50. člena zakona o občinskih ljudskih odborih (Ur. list FLRJ št. 19/52) in 25. člena statuta občine Ljubljana-Moste je občinski ljudski odbor Ljubljana-Moste na seji občinskega zbora in na seji zbora proizvajalcev dne 14. aprila 1959 sprejel

ODLOK

o občinski dokladi na davek od osebnega dohodka

1. člen

Občinsko doklado na davek od osebnega dohodka plačuje vsak posameznik in vsaka civilnopravna

oseba, ki ima letni čisti dohodek nad 500.000 dinarjev.

2. člen

Občinska doklada znaša 10% davka od osebnega dohodka, ki se plačuje po določbah zakona o davku od osebnega dohodka (Ur. list FLRJ št. 52/58) in gre v celoti v občinski proračun.

3. člen

Občinska doklada na davek od osebnega dohodka se odmerja in plačuje v gotovini istočasno in na isti način kakor odgovarjajoči davek od osebnega dohodka.

4. člen

Določbe zakona o davku od osebnega dohodka se uporabljajo tudi za odmero in pobiranje občinske doklade.

5. člen

Davčne oprostitve, ki so določene za davek od osebnega dohodka, veljajo tudi za občinsko doklado.

6. člen

Ta odlok velja od dneva objave v »Glasniku«, uradnem vestniku okraja Ljubljana, uporablja pa se od 1. naslednjega meseca po objavi odloka.

Stev.: 01/1-1986/1.

Datum: 14. aprila 1959.

Predsednik občinskega ljudskega odbora: **Ciril Fain l. r.**

OBČINA LJUBLJANA-RUDNIK

173.

Na podlagi 12. člena zakona o proračunskem prispevku iz osebnega dohodka delavcev (Uradni list FLRJ št. 52/57) in 26. člena statuta občine Ljubljana-Rudnik je občinski ljudski odbor Ljubljana-Rudnik na seji občinskega zbora in zbora proizvajalcev dne 16. aprila 1959 sprejel

ODLOK

o dopolnilnem proračunskem prispevku iz osebnega dohodka delavcev

1. člen

Dopolnilni proračunski prispevek iz osebnega dohodka delavcev plačujejo:

a) vse gospodarske organizacije, razen: Podjetje za poštni, telegrafski in telefonski promet Ljubljana in Železniško transportno podjetje Ljubljana, kadar izvršujeta osnovno dejavnost;

b) vse zasebne obrtne delavnice.

2. člen

Stopnja dopolnilnega proračunskega prispevka iz osebnega dohodka delavcev znaša 10% proračunskega prispevka iz osebnega dohodka, ki se plačuje po določbah zakona o proračunskem prispevku iz osebnega dohodka delavcev (Ur. list FLRJ št. 52/57).

Dopolnilni proračunski prispevek je dohodek občinskega prora-

čuna in se plačuje ob izplačilu osebnega dohodka.

3. člen

Svet za družbeni plan in finance ObLO Ljubljana-Rudnik lahko oprostí izplačevalce iz točke a) 1. člena delno ali v celoti od plačila dopolnilnega proračunskega prispevka iz osebnega dohodka v primerih, ko bi skupni osebni dohodki delavcev ne dosegli višine 130% njihovih minimalnih osebnih dohodkov ali ko bi bilo ogroženo nagradjevanje po učinku.

4. člen

Ta odlok velja od dneva objave v »Glasniku«, uradnem vestniku okraja Ljubljana, uporablja pa se od prvega dne naslednjega meseca po objavi.

Stev.: 03/1-1590/1.

Ljubljana, dne 16. aprila 1959.

Predsednik občinskega ljudskega odbora: **Anton Zupančič l. r.**

Vsebina

- Poročilo o delu in razvoju službe posredovanja dela v okraju v letu 1958 (nadaljevanje)
- 171 Odlok o uvedbi občinske doklade na dohodke od samostojnih poklicev in premoženj za leto 1959 občine Borovnica
- 172 Odlok o občinski dokladi na davek od osebnega dohodka občine Ljubljana-Moste
- 173 Odlok o dopolnilnem proračunskem prispevku iz osebnega dohodka delavcev občine Ljubljana-Rudnik
- Zaključni računi gospodarskih organizacij za leto 1957.

Zaključni račun gostinskega podjetja »Belokranjc«, Ljubljana, Gornji trg 4

Gostinsko podjetje »Belokranjc« ima tri obrate, to sta obrata Amerikanc in Belokranjc ter bufet Dolenjski hram. Ustanovljeno je bilo leta 1952. V letu 1957 je bilo zaposlenih 21 oseb. Ustvarjeni promet je znašal 32.968.795 din.

Zaključni račun trgovskega podjetja »TISJE«, Šmartno pri Litiji

V podjetju je bilo zaposlenih 11 delavcev in uslužbencev. Realizacija je znašala 66.329.023 dinarjev, ustvarjen dohodek 2.761.393 dinarjev.

AKTIVA		BILANCA na dan 31. decembra 1957		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	742	1.	Sklad osnovnih sredstev	742
2.	Investicije v teku	-	2.	Investicijsko posojilo za osnovna sredstva	-
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	711	3.	Razni skladi	844
			4.	Dolgoročno posojilo za financiranje investicij	-
			5.	Drugi viri financiranja investicij	-
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev		
1.	Skupna obratna sredstva	7.276	6.	Banka - kredit za obratna sredstva	3.574
			7.	Sklad obratnih sredstev	179
			8.	Investicijsko posojilo za obratna sredstva	-
			9.	Pasivne časovne razmejitve	-
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
1.	Kupci in druge terjatve	536	10.	Dobavitelji in druge obveznosti	3.503
2.	Druga aktiva	-	11.	Druga pasiva	423
	Skupaj:	9.265		Skupaj:	9.265

AKTIVA		BILANCA na dan 31. decembra 1957		PASIVA	
Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap. št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna in izločena sredstva			A. Viri osnovnih in izločenih sredstev		
1.	Osnovna sredstva	755	1.	Sklad osnovnih sredstev	755
2.	Investicije v teku	-	2.	Investicijsko posojilo za osnovna sredstva	-
3.	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	1.264	3.	Razni skladi	1.893
			4.	Dolgoročno posojilo za financiranje investicij	-
			5.	Drugi viri financiranja investicij	-
B. Obratna sredstva			B. Viri obratnih sredstev		
1.	Skupna obratna sredstva	3.782	6.	Banka - kredit za obratna sredstva	800
			7.	Sklad obratnih sredstev	700
			8.	Investicijsko posojilo za obratna sredstva	-
			9.	Pasivne časovne razmejitve	-
C. Sredstva v obračunu in druga aktiva			C. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
1.	Kupci in druge terjatve	60	10.	Dobavitelji in druge obveznosti	2.109
2.	Druga aktiva	445	11.	Druga pasiva	49
	Skupaj:	6.306		Skupaj:	6.306

Računovodja: **Rozl Kranjc**

Predsednik UO: **Jože Nograšek**

Direktor: **Julka Mrzel**

Računovodja: **Irena Urbančič**

Predsednik UO: **Cvetko Mandič**

Direktor: **Josip Tomič**